

JUBILEUM 30 ROKOV ZŠ PETRA ŠKRABÁKA

NEUČÍME SA PRE ŠKOLU, ALE PRE ŽIVOT

Základná škola Petra Škrabáka vznikla 1. septembra 1992 v Dolnom Kubne. Do roku 1994 sídlila v priestoroch základnej školy na Nemocničnej ulici, kým nebola pripravená nová budova na Ulici Martina Hatralu, kde si do lavíc sadli žiaci prvého stupňa.

O tri roky neskôr bol otvorený ďalší blok budovy pre žiakov piateho až deviateho ročníka. V apríli 2008 bol škole prepožičaný čestný názov Základná škola Petra Škrabáka, významnej osobnosti v oblasti oravskej kultúry.

V priebehu času sa Základná škola Petra Škrabáka vyprofilovala ako škola so zameraním na environmentálnu výchovu. Je aktívnym členom medzinárodného vzdelávacieho programu Zelena škola. To, že na Škrabácke to nie je len módný trend a prázdne slová, vidno na každom kroku. Pre žiakov a pedagógov sú zelené aktivity doslova srdcovou záležitosťou a každodennou súčasťou života. Spoločne zmenili školskú zahradu na živú učebnicu, kde pestujú hlavne staré a krajovú odrodu ovocia, starajú sa o zeleninu a bylinky. Vybudovali tu jazierko aj včelnicu, a tak sa žiaci o včielkach a včelárstve môžu učiť v priamom kontakte. S úpravou školského areálu vrátane výroby mnohých učebných prvkov akými sú napríklad slnečné hodiny či altánok, im pomáhajú dobrovoľníci z radov rodičov. Žiaci s učiteľmi spoločnými silami zachraňujú nealeké ovocný sad vysadený v 50. rokoch, starajú sa o ovocnú škôlku, ktorú sami založili, spracovávajú ovocné produkty na voňavé mušty a sušené ovocie. Teoretické vedomosti si tak overujú priamo v praxi. Svoje poznatky a skúsenosti si však nenechávajú len pre seba. Delia sa o ne so svojimi najbližšími, ale aj s verejnou obcou a školami. Ponúka inšpirácie, ako robiť a učiť inak a ako robiť zmeny spoločne. Pedagógom z celého Slovenska počas tvorivých dielní a metrodických dní prezentujú, ako na ich škole prebiehajú rôzne zážitkové vzdelávacie aktivity priamo v prírode. Z týchto stretnutí si učiteľia odnášajú aj špeciálne pripravené metodické listy. Poklady zo zahrady a Bez včiel to nejde, ktoré im pomáhajú v budúcem vyučovanom procese. S veľkým ohlasom sa stretlo vyučovanie v zahrade Túlavý autobus, ktoré bolo opäť určené pre pedagógov.

Ďalšou oblasťou, na ktorú škola kladie veľký dôraz, je regionálna výchova. Zameriava sa na bohaté tradície, remeslá a folklór Oravy. Učiteľia spolu so žiakmi dokonca vytvorili učebnice História regiónu, z ktorých sa učia 5. až 7. ročníky. Tieto

► Zelená olympiáda.

► Vyrábame solárnu sušičku.

► Zbierame liečivé rastliny.

ho života. Svedčia o tom viaceré ocenenia, ale najmä prestížne označenie Centrum inšpirácie, ktoré získali v roku 2020 ako jedna z desiatich škôl z celého Slovenska. A tak sa Základná škola Petra Škrabáka stala učiacou školou a vzorom pre učiteľov z iných škôl, pre rodičov, miestnych obyvateľov, pre obce aj mestá. Ponúka inšpirácie, ako robiť a učiť inak a ako robiť zmeny spoločne. Pedagógom z celého Slovenska počas tvorivých dielní a metrodických dní prezentujú, ako na ich škole prebiehajú rôzne zážitkové vzdelávacie aktivity priamo v prírode. Z týchto stretnutí si učiteľia odnášajú aj špeciálne pripravené metodické listy. Poklady zo zahrady a Bez včiel to nejde, ktoré im pomáhajú v budúcem vyučovanom procese. S veľkým ohlasom sa stretlo vyučovanie v zahrade Túlavý autobus, ktoré bolo opäť určené pre pedagógov.

Ďalšou oblasťou, na ktorú škola kladie veľký dôraz, je regionálna výchova. Zameriava sa na bohaté tradície, remeslá a folklór Oravy. Učiteľia spolu so žiakmi dokonca vytvorili učebnice História regiónu, z ktorých sa učia 5. až 7. ročníky. Tieto

učebnice prehľadne a zaujímavou dokumentujú dejiny Oravy, jej prírodné danosti, obrázky zo života dedinského človeka, tradičné zvyky, ale aj významné osobnosti a pamätihodnosti. Žiaci si poznatky rozširujú tiež počas tvorivých dielní a besied, kde miestni remeselníci predvádzajú svoje remeselné zručnosti pri práci s hlinou, tkaní na krosnách či výrobu tradičných hudobných nástrojov. Neocentelným momentom týchto stretnutí je uvedenie si, že mnohé veci si vieme vyrobiť sami, a to pomenie jednoduchého a lačno, bez potreby ich dovozu zďaleka. Živé folklórne tradície Oravy udržujú prostredníctvom folklórného súboru Kolovrátoč, ktorý pôsobí na škole. Deti sa tu učia ľudové piesne, tance, hry starých mám, ich riekanky a výtčanky. Vystúpenia Kolovrátky sa vrátanou súčasťou školských a mestských akcií i podujatí pre seniorov.

Už niekoľko rokov sa na škole úspešne rozvíja rovesnícke vzdelávanie, kedy sa žiaci stanú učiteľmi a vzdelávajú nielen svojich spolužiakov, ale aj pani učiteľky, páňov učiteľov, často i seniorov. Projekty, ktoré prezen-

tujú, sú zamerané na dôležitosť nakupovania lokálnych potravín od miestnych malých farmárov, na informácie o obnoviteľných zdrojoch energie, o zmenách klímy, tiež spôsoboch rozumného nakupovania, možnostiach domáceho spracovania potravín či výhodách zdieľania obliečenia, kníh i hračiek formou burz. Druhú šancu dostávajú aj staré veci, z ktorých vyrábajú nové. Napríklad z tričiek vznikli tašky a lopučky, z nepotrebného náradia z teľskej výchovy vynné záhony, z rozbitých dlaždíc mozaika a zo zvyškov oplotená základňa pre malý amfiteáter v škole. Na strentiach so seniormi sa učia navzájom a opäť tu rezonujú hlavné témy Zelené školy. Predovšetkým si odovzdávajú znalosti o včelárstve a ovcinárstve. Veľmi obľúbené sú praktické tvorivé dielne, ktoré sú pripravované s ohľadom na obmedzenia, ktoré prináša vyšší vek. S veľkou radosťou spoločne vyrábajú sviečky zo včelieho vosku, bylinkové balzamy a krémny, vianočné obľátky či sladký mušt z miestnych jabĺčok. Tieto aktivity sprievádza atmosféra porozumenia a vytvára priestor na dl-

hé rozhovory o minulosti, o tradiciách aj starých receptoch. Environmentálna a regionálna výchova spolu s rovesníckym vzdelávaním sa navzájom dopĺňajú a podporujú. Rovnako dôležitý je kvalitný vzdelávací program ostatných vyučovacích predmetov, ktorý učiteľia aplikujú s ohľadom na schopnosti každého žiaka. Vedú ich k netradičným nápadom, tvoreniu a badaniu. Potenciálom do budúcnosti

► Naši najmenší v školskej zahrade.

► Tlačíme kapustu.

► Učíme sa aj hrou.

► Staráme sa o včely.

je aj využívanie digitálnych technológií napr. tlač na 3D tlačiarňach, ktoré deti s nadšením programujú. 3D modelovanie je len jedným z mnohých záujmových útvarov Centra voľného času, ktoré pracuje pri škole. Skratka, na Základnej škole Petra Škrabáka sa v školskej aj mimoskolskej činnosti dennodenne snažia naplniť motto školy Neučíme sa pre školu, ale pre život.

► Mária Studenicová,
riaditeľka školy